

การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษานูราพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

School Administration with Good Governance Principles of School
Administrators in Burapa Pratuengwit Educational Quality
Development Center in Mae Ai District under the Chiang Mai
Primary Educational Service Area Office 3.

ภัทรวัด ต๊ะป่าตาล

นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: kunnaphat231@gmail.com

ธีระภัทร ประสมสุข

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: teerapat@northcm.ac.th

ปรีชาชาญ อินทรชิต

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: preechachan@northcm.ac.th

Phattawat Thapatal

Students of the Master of Education Program North-Chiang Mai University

Teerapat Prasomsook

Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,

North-Chiang Mai University

Preechachan Intarachit

External expert, Master of Education Program in Educational Administration,

North-Chiang Mai University

รับเข้า : 16 มีนาคม 2566

แก้ไข : 21 เมษายน 2566

ตอบรับ : 22 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนา

คุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะออย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพา ประเทืองวิทย์ ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 80 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะออย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, $SD=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ใน ระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.44$, $SD=0.53$) ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.50$) ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.48$) ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $SD=0.62$) ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, $SD=0.48$) ส่วนด้านหลักความโปร่งใสอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, $SD=0.67$) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิ บาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะออย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 คือ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร จัดการสถานศึกษาให้เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา หลักธรรมาภิบาล ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์

Abstract

This research aimed to study the School Administration with Good Governance Principles of School Administrators in Burapa Pratuengwit Educational Quality Development Center in Mae Ai District under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. The samples included 80 teachers in the Burapa Pratuengwit Educational Quality Development Center for the academic year 2022 by a simple random method and 6 school administrators in the Burapa Pratuengwit Quality Development Center by a specific selection method. The tools used included questionnaires and interviews.

The results of the study showed that school administration according to Good Governance principles of school administrators in Burapa Pratuengwit Educational Quality Development Center in Mae Ai District under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3 in overall was at a high level ($\bar{X}=4.03$, $SD=0.14$),

when considered individually, with the average values in descending order, the factors order was as followed; the cost-effectiveness was at a high level ($\bar{X}=4.44$, $SD=0.53$), the morality was at a high level ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.50$), the participation was at a high level ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.48$), the responsibility was at a high level ($\bar{X}=4.02$, $SD=0.62$), the jurisprudence was at a high level ($\bar{X}=3.94$, $SD=0.48$), and the transparency was at a moderate level ($\bar{X}=3.48$, $SD=0.67$), respectively. The guideline for school administration according to Good Governance principles of school administrators in Burapa Pratuengwit Educational Quality Development Center in Mae Ai District under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3 was adopting good governance principles in school management to ensure transparency and accountability.

Keywords: school administration, good governance, Burapa Pratuengwit Educational Quality Development Center

บทนำ

การเปลี่ยนผ่านของโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีอิทธิพลส่งผลทำให้การบริหารงานของภาครัฐทั่วโลกจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ รวมถึงประเทศไทย จนต้องมีการปฏิรูประบบราชการเพื่อสร้างให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น อันนำไปสู่การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ ในปัจจุบันสภาพการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิตของประชาชนอย่างกว้างขวาง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2556: 24)

ธรรมาภิบาล เป็นการบริหารงานของภาครัฐในทุกด้านโดยชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐเอกชนหรือประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนการมุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคม ประชาชน และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปไม่ได้อีกต่อไป ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ และเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น ธรรมาภิบาลนับเป็นกระแสที่ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ให้ความสนใจและนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานขององค์กร ด้วยหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมี

ส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หากความไว้วางใจที่พลเมืองมีต่อรัฐบาล ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ หรือข้าราชการระดับสูง ย่อมสะท้อนถึงคามมีธรรมาภิบาลในระดับที่สูงของสังคมหรือรัฐนั้น (พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม, 2564: 35)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาและให้การศึกษาแก่ประชาชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้ที่โดดเด่น เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และอนาคตอันใกล้ และมีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชน ทันสมัย พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาไทยในปัจจุบัน เป็นยุคแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปิดกว้างมีหลากหลายรูปแบบให้มนุษย์ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองอย่างรวดเร็ว โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ที่สร้างขึ้น การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่ยั่งยืน จึงควรต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2556 อ้างถึงใน พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร และคณะ, 2562: 7)

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ เข้าใจถึงสภาพปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามเป้าหมาย และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานของสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามบริบทของสถานศึกษา

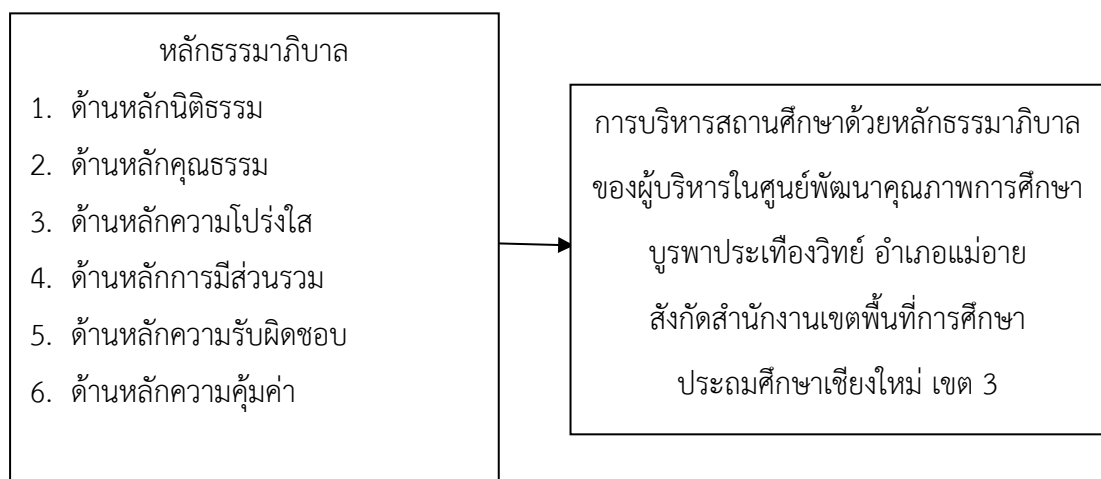
ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตลอดจนศึกษาสภาพปัญหา รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ช่วยเพิ่มศักยภาพในการศึกษา มีความโปร่งใส การมีส่วนร่วมในการบริหาร สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารการศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (คณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2565: ออนไลน์) และประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 80 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

1. แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย อำเภอมะอ่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย อำเภอมะอ่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย อำเภอมะอ่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทยอำเภอมะอ่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ร่างแบบสอบถามเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งมีการตรวจและแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 116-117) ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูของโรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น โรงเรียนบ้านอ่าย และโรงเรียนบ้านหัวฝาย อำเภอยะโฮ

ปรากฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา โรงเรียนละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

6. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ในการหาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่และค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง

2) วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 209)

4.51–5.00 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยการนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	SD	
1	ด้านหลักนิติธรรม	3.94	0.48	มาก
2	ด้านหลักคุณธรรม	4.15	0.50	มาก
3	ด้านหลักความโปร่งใส	3.48	0.67	ปานกลาง
4	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.13	0.48	มาก
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.02	0.62	มาก
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.44	0.53	มาก
โดยรวม		4.03	0.14	มาก

การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, $SD=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, $SD=0.53$) ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $SD=0.50$) ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.48$) ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, $SD=0.62$) ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, $SD=0.48$) และด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, $SD=0.67$) ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 สรุปได้ ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นผู้นำในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวปฏิบัติ การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษา ผู้บริหารควรยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล นำหลักนิติธรรม มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการและชุมชน

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงามมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างตามหลักธรรมาภิบาล ให้เกิดความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ

ด้านหลักความโปร่งใส สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยมีการเปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส โดยบุคลากร ผู้รับบริการ และชุมชนมีส่วนร่วม สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้น ให้ผู้รับบริการและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะตามระเบียบของทางราชการ อันจะส่งผลให้รับบริการและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตรวจสอบร่วมรับผิดชอบหรือร่วมรับประโยชน์ ได้แก่ สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องมีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา จัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตรวจสอบร่วมรับผิดชอบหรือร่วมรับประโยชน์ และผู้บริหารเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตรวจสอบร่วมรับผิดชอบหรือร่วมรับประโยชน์

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ การส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่ และร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา การแจ้งผลการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมตระหนักในสิทธิหน้าที่และร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา

ด้านหลักความคุ้มค่า สถานศึกษามีระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากร ด้วยความประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำในการจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากร ตามระเบียบของทางราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ความประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด สถานศึกษาดำเนินการจัดการทรัพยากรด้วยความประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด และการประเมินผลและนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนา โดยยึดหลักความคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะนวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก และด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า สถานศึกษามีกฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับทางราชการและหน่วยงานต้นสังกัดอย่างชัดเจน กฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับในสังคม และบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิรินญา ศิริประโคน (2561: 81) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารนำพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวงระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ภายในสถานศึกษา

ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทยและท้องถิ่น มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงการยึดมั่นในศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรมไม่สร้างความเดือดร้อนในสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชากรณ์ นาคเนียม (2556: 89) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาบริหารสถานศึกษา ในอำเภอมะนวย จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอมะนวย จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาแก่ครูในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมและจรรยา และผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมแก่ครูและนักเรียน

ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า การสร้างกระบวนการควบคุมตรวจสอบโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโดยประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ และการสร้างความเชื่อมั่นโดยการพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม (2564: 46) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมา

ใช้กับการบริหารงานภาครัฐ ได้สรุปว่า การจัดการภาครัฐด้วยรูปแบบที่โปร่งใส มีส่วนร่วม ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและรับผิดชอบต่อสาธารณะ สร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะ และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจในสังคม โดยการแสดงข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา และการจัดตั้งสถานักเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธงชัย คล้ายแสง (2562: 186) ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้กล่าวว่า การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือ ได้แก่ การส่งเสริมให้หน่วยงานราชการทบทวนบทบาทและภารกิจของตนให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนอื่น

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในสิทธิหน้าที่และสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ผู้บริหารมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่และสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา และมีการส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักและร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร (2564: 1) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาล: หัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กล่าวสรุปไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาหากนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้ในด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคมจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในผลของการจัดการศึกษา

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัด คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัด คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และมีการบำรุงรักษา พัฒนาทรัพยากรในสถานศึกษา เพื่อความประหยัด คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิริญา ศิริประโคน (2561: 82) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารรณรงค์ส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย อำเภอมะนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน อภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นผู้นำในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย แนวปฏิบัติ การบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษา ผู้บริหารควรยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล นำหลักนิติธรรม มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อความโปร่งใส และการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการและชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริญา ศิริประโคน (2561: 81) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ ผู้บริหารนำพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวงระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ภายในสถานศึกษา

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงามมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างตามหลักธรรมาภิบาล ภาพลักษณ์ของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ผู้บริหารควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างของครู บุคลากร นักเรียน และชุมชนมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชากรณ์ นาคเนียม (2556: 89) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาแก่ครูในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมและจรรยา และผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมแก่ครูและนักเรียน

ด้านหลักความโปร่งใส สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยมีการเปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส โดยบุคลากร ผู้รับบริการ และชุมชนมีส่วนร่วม สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้น ให้ผู้รับบริการและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะตามระเบียบของทางราชการ อันจะส่งผลให้รับบริการและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม (2564: 46) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ ได้สรุปว่า การจัดการภาครัฐด้วยรูปแบบที่โปร่งใส มีส่วนร่วม ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและรับผิดชอบรายงานต่อสาธารณะ สร้างความ

เชื่อมั่นต่อสาธารณะ และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจในสังคม โดยการแสดงข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการตรวจสอบร่วมรับผิดชอบหรือร่วมรับประโยชน์ ได้แก่ สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา จัดระบบบริหารจัดการสถานศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการตรวจสอบร่วมรับผิดชอบหรือร่วมรับประโยชน์ และผู้บริหารเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการตรวจสอบร่วมรับผิดชอบหรือร่วมรับประโยชน์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกู (2564: 1) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมชาติของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า การบริหารสถานศึกษาหากนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้ในด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมกันในการจัดการศึกษา

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่ และร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา การแจ้งผลการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมตระหนักในสิทธิหน้าที่และร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกู (2564: 1) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมชาติของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาหากนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้ในด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมกันในการจัดการศึกษา

ด้านหลักความคุ้มค่า สถานศึกษามีระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากร ด้วยความประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้ดำเนินการจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากรตามระเบียบของทางราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ความประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด สถานศึกษาดำเนินการจัดการทรัพยากรด้วยความประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด และการประเมินผลและนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนา โดยยึดหลักความคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรด้วยความประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับผล

การศึกษาของ สิริธนา ศิริประโคน (2561: 82) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สรุปว่าผู้บริหารรรรงค์ส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากรด้วยหลักความคุ้มค่า
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากรด้วยหลักความคุ้มค่า
3. สถานศึกษา ควรดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากรด้วยหลักความคุ้มค่า
4. ครู ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากรด้วยหลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถานศึกษาของโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย อำเภอมะนวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. ควรวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย อำเภอมะนวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. ควรวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะออย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

4. ควรวิจัยเรื่อง การจัดระบบบริหารทรัพยากรและจัดสรรทรัพยากรด้วยหลักความคุ้มค่าของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบูรพาประเทืองวิทย์ อำเภอมะออย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). *การคิดเชิงอนาคต*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการบริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2565). *ธรรมาภิบาล ส.ส.ค.* สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565, จาก <http://www.socgg.soc.go.th/History2.html>
- ธงชัย คล้ายแสง. (2562). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(2), 177–188.
- พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร, และคณะ. (2562). ธรรมาภิบาล: หัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 16(1), 1–14.
- พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม. (2564). การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี*.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2556). *รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* [รายงานการวิจัยและพัฒนา]. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พิชากรณ นาคเนียม. (2556). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอมะออย จังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- สิรินญา ศิริประโคน. (2561). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1* [การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก].